

SKAL

Suomen
Kuljetus ja
Logistiikka

AUT

Reilu kuljetus – opas tavaraliikenteen kuljetuspalveluiden ostajalle

#reilukuljetus

Sisällys

Miksi reilu kuljetus?	3
Reilussa kuljetuksessa lupa-asiat ovat kunnossa	4
Reilun kuljetuksen suorittaja on hyvämaineinen, vakavarainen ja ammatillisesti pätevä	5
Liikennelupaa ei tarvita tavaroiden kuljettamiseen tiellä, kun...	6
Reilu kuljetusasiakas tiedostaa selvitysveloitteensa ja noudattaa sitä	8
Reilu kuljetusasiakas kantaa vastuunsa kuljetuksen turvallisuudesta	9
Reilussa kuljetuksessa noudatetaan yleistä tilaajavastuulakia käytettäessä vuokratyövoimaa tai alihankintaa	10
Reilu kabotaasikuljetus	11
Reilussa kuljetussopimuksessa sovelletaan tiekuljetussopimuslakia	12
Reilu kuljetus käytännössä	13
Reilun kuljetusasiakkaan tietolähteet	14
Reilun kuljetuksen huoneentaulu	15
Lähteet	16

Miksi reilu kuljetus?

Maanteiden tavaraliikenne on merkittävä toimiala Suomessa. Sen liikevaihto on noin 7,4 miljardia euroa vuodessa ja toimiala tuottaa valtiolle noin 2,5 miljardia euroa vuodessa veroina ja veroluonteisina maksuina. On yhteiskunnallisesti tärkeää, että kuljetuspalveluiden tilaajat osaltaan varmistavat, että lain vaatimukset kuljetuksissa toteutuvat, ja säädöksiä noudattavat yritykset pärjäävät.

Reilussa kuljetuksessa on kyse siitä, että kaikki yritykset toimivat samoilla pelisäännöillä yhteisillä kuljetusmarkkinoilla. Tämän oppaan tavoitteena on varmistaa, että Sinulla on kuljetuspalveluiden ostajana riittävät tiedot lainsäädännön vaatimuksista tilausta tehdessäsi sekä työkaluja todeta, onko kyseessä reilu kuljetus vai jotain muuta. Opas sisältää keskeiset säädökset kuljetuspalveluiden ammattimaisia tilaajia koskevasta lainsäädännöstä.

Opasta ovat olleet laatimassa Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry ja Autoliikenteen Työnantajaliitto ry (ALT).

Tehdään yhdessä Suomelle reilut kuljetusmarkkinat!

Helsingissä 10.1.2025

Anssi Kujala
toimitusjohtaja
SKAL

Mari Vasarainen
toimitusjohtaja
ALT

Reilussa kuljetuksessa lupa-asiat ovat kunnossa

Sovellettava laki ja valvova viranomainen

Liikennelupiin **sovelletaan lakia liikenteen palveluista**. Liikenneluvan myöntämisestä ja lupa-edellytysten valvonnasta vastaa Liikenne- ja viestintävirasto **Traficom**. Liikennelupa myönnetään kymmenen vuoden määräajaksi.

**Maanteiden tavaraliikenteen luvanhaltijoilta vaaditaan muun muassa hyvämaineisuutta, vaka-
varaisuutta ja ammatillista pätevyyttä. Liikennelupajärjestelmä lisää markkinoiden tasapuolisuutta
ja kuljetusten turvallisuutta. Liikenneluvilla torjutaan harmaata taloutta. Siksi ostajan on hyvä
tuntea periaatteet.**

Kuorma-autokuljetuksissa on oltava liikennelupa

Ammattimainen tavaroiden kuljettaminen tiellä vaatii **tavaraliikenneluvan**, kun:

- tavaroita kuljetetaan tulonhankkimistarkoituksessa korvausta vastaan ja
- ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän suurin sallittu kokonaisuus ylittää 3 500 kiloa.

Tavaraliikenneluvan haltija voi olla yritys tai yhteisö eli oikeushenkilö, tai luonnollinen henkilö.

Lupaa ei voi vuokrata tai lainata toiselle

Liikennelupa on liikenteenharjoittajakohtainen. Toisen liikenteenharjoittajan luvalla ei voi harjoittaa liikennettä, minkä vuoksi lupaa ei siis voi lainata tai vuokrata toiselta liikenteenharjoittajalta.

Pakettiautokuljetuksissa vaaditaan rekisteröityminen tai kevyt tavaraliikennelupa

Ammattimainen tavaraliikenne Suomessa ajoneuvolla tai yhdistelmällä, jonka kokonaisuudessa on **yli 2,5 tonnia** ja **enintään 3,5 tonnia**, ei vaadi tavaraliikennelupaa. Sen sijaan palveluntarjoajan on rekisteröidyttävä Traficomille tavaraliikenteen harjoittajaksi ja ilmoitettava ajoneuvorekisteriin paketti-auton käyttötarkoitukseksi **luvanvarainen**.

Jos ajoneuvon tai yhdistelmän kokonaisuudessa jää alle 2,5 tonnin, rekisteröitymistä ei vaadita.

Kansainvälinen rajat ylittävä liikenne pakettiautolla vaatii kevyen tavaraliikenneluvan, mikäli pakettiauton kokonaisuudessa on 2,5 tonnia ja enintään 3,5 tonnia.

Traktoreilta enintään 60 km tuntivauhtiin asti ei vaadita liikennelupaa

Tavaraa saa ilman tavaraliikennelupaa kuljettaa traktorilla, jonka suurin sallittu nopeus on enintään 60 kilometriä tunnissa. Tätä nopeampia traktoreita koskevat samat liikennelupa-vaatimukset kuin kuorma-autoja.

Poikkeukset liikennelupa- ja rekisteröintivaatimuksiin, ks. sivu 5.

Sovellettava laki ja valvova viranomainen

Liikennelupiin sovelletaan lakia liikenteen palveluista. Liikenneluvan myöntämisestä ja lupa-edellytysten valvonnasta vastaa Liikenne- ja viestintävirasto Traficom. Liikennelupa myönnetään kymmenen vuoden määräajaksi.

Reilun kuljetuksen suorittaja on hyvämaineinen, vakavarainen ja ammatillisesti pätevä

Liikennelupa takaa kuljetuspalvelun laatua ja turvallisuutta. Luvan voi menettää, jos ei toimi lain mukaan. Viranomaiset valvovat luvanhaltijoita ja lupaedellytysten toteutumista säännöllisesti. Voimassa oleva liikennelupa kertoo asiakkaalle, että kuljetusyrityksen perusasiat ovat kunnossa.

Tavaraliikenteen yhteisöluva oikeuttaa liikenteenharjoittamiseen sekä Suomessa että kansainvälisessä liikenteessä, ei kuitenkaan Ahvenanmaalla. Kotimaan tavaraliikennelupa oikeuttaa kuljettamaan tavaraa Suomessa. Luvan saadakseen luvanhakijan on oltava hyvämaineinen, vakavarainen ja ammatillisesti pätevä.

Hyvämaineisuusvaatimus sulkee pois rötöstelijät

Hyvämaineisuus tarkoittaa, että toimijalla ei ole esimerkiksi lupiin vaikuttavaa rikostaustaa. Jos liikenneluvan hakijana tai haltijana on yritys, kunta tai muu yhteisö, koskee vaatimus hyvämaineisuudesta sekä sitä että sen avainhenkilöitä, kuten johtoa, omistajia ja liikenteestä vastaavaa henkilöä.

Jos liikennelupaa hakee luonnollinen henkilö, koskee vaatimus hyvämaineisuudesta häntä itseään.

Vakavaraisuusvaatimus on kuljetusyritysten ”terveystarkastus”

Vakavaraisuus tarkoittaa, että tavaraliikenneluvan haltijalla on riittävästi varoja toiminnan harjoittamiseen. Vakavaraisuus osoitetaan tilintarkastajan todistuksella, pankkitakauksella tai tilipanttauksella. Vähäistä suuremmat verovelat estävät liikenneluvan myöntämisen ja voivat aiheuttaa jo myönnetyn luvan peruuttamisen.

Ammatillinen pätevyys tuo luotettavuutta

Luvanhakijan tai yrityksen liikenteestä vastaavan henkilön tulee olla suorittanut EU:n liikenteenharjoittaja-asetuksessa säädetty pakollinen liikenneyrittäjäutukinto. Tutkinnon läpäisseeillä voidaan olettaa olevan liikenteenharjoittamiseen tarvittavat tiedot ja taidot kuljetusalan säädöksistä ja yritystoiminnasta.

Myös kuljettajan on oltava pätevä

Maanteiden tavaraliikenteessä kuljettajalla on oltava kalustotyyppin edellyttämä ajo-oikeus (ajokortti) ja pääsääntöisesti ammattipätevyys.

Yritysten valvonnalla vaalitaan reilua ja torjutaan harmaata taloutta

Lupaviranomainen Traficom valvoo jatkuvasti liikennelupaehtojen täyttymistä. Mikäli puutteita ei korjata, se voi johtaa liikenneluvan menettämiseen.

Liikennelupaa ei tarvita tavaroiden kuljettamiseen tiellä, kun:

- **kaikki alla mainitut ehdot toteutuvat samanaikaisesti:**
 - Kuljettavana on vain kuljetuksen suorittajan omaa tavaraa tai tavaraa, jonka kuljetuksen suorittaja on myynyt tai ostanut, antanut tai ottanut vuokralle, valmistanut, louhinut tai erottanut taikka jalostanut tai korjannut tai jota kuljetuksen suorittaja muutoin vastaavalla tavalla käsittelee tai on käsitellyt
 - Kuljetuksen tarkoituksena on tavaroiden kuljettaminen kuljetuksen suorittajalle tai tämän yritykseen tai yrityksestä taikka niiden siirtäminen joko yrityksen sisällä tai yrityksen omia tarpeita varten sen ulkopuolella
 - Kuljetuksessa käytettävien moottoriajoneuvojen kuljettajina toimii kuljetuksen suorittajan oma tai sen käyttöön sopimuksen perusteella asetettu henkilöstö
 - Kuljetuksessa käytettävät ajoneuvot ovat kuljetuksen suorittajan hallinnassa
 - Kuljetus on ainoastaan toissijainen kuljetuksen suorittajan koko elinkeinotoimintaan nähden
- **ajoneuvoa kuljettaa asennustyön tai vastaavan suorittaja, eli**
 - ajoneuvon kuljettaja on yksi työn tekijöistä koneurakoinnissa, rakentamisessa, laitteen asentamisessa tms. työssä ja kuljettaa työhön tarvittavia materiaaleja tai laitteita.
 - **Huomio!** Ajoneuvon kuljettajan on jäätävä kuljetuksen jälkeen suorittamaan työtä niillä tavaroilla tai laitteilla, joita on itse työmaalle kuljettanut.
- **kuljetuksia suoritetaan ammattiopetuksen yhteydessä, ja**
 - kouluttajalla on opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä koulutuksen järjestämislupa.
- **kuljetus liittyy tien hoitoon, kuten**
 - tien suoламiseen, hiekoittamiseen tai sorastamiseen.
- **suoritetaan kuntayhtymän, konsernin tai vastaavan sisäisiä kuljetuksia, eli**
 - kuljetus on konsernin tai siihen verrattavan yhtymän, kunnan tai sen määräämisvallassa olevan yhteisön sisäinen, sen lähtö- ja määränpää ovat osa samaa konsernia, ja ajoneuvo on jonkin edellä mainitun toimijan hallinnassa.
- **kuljetus liittyy kunnan, kuntayhtymän tai yhteisön sosiaali- ja terveystalveluihin tai opetukseen, ja**
 - kuljetuksen suorittaja on kunta tai näille palveluja tuottava elinkeinonharjoittaja.
- **kuljetetaan postia postilaissa tarkoitettulla tavalla postitoimiluvan haltijan tai tämän työntekijän ajoneuvolla.**
- **palkansaaja kuljettaa työtehtäviinsä liittyvää tavaraa sivutoimisesti omalla ajoneuvollaan**
 - ja lisäksi kuljettaminen ei ole hänen päätyönsä ja työnantaja maksaa hänelle verottajan salliman kilometrikorvauksen.
- **kuljetetaan vainajia**
- **siirretään liikenneturvallisuutta vaarantava ajoneuvo, puu tai vastaava lähimpään turvalliseen paikkaan**
- **kuljetetaan eläintä hoitoon tai kilpailuihin**

Reilu kuljetusasiakas tiedostaa selvitysvelvoitteensa ja noudattaa sitä

Kuljetuksen tilaajan on liikennepalvelulain mukaan varmistettava, että kuljetuksen suorittaja on huolehtinut lakisääteisistä velvoitteistaan. Tilaajan selvitysvelvollisuutta ei voi erillisin sopimuksin rajata pois tilaajalta, ja sen laiminlyönti on säädetty rangaistavaksi.

Tavarankuljetuksen tilaajan tai tämän edustajan on ennen kuljetuksesta sopimista varmistettava, että:

- kuljetuksen suorittajalla on kuljetukseen oikeuttava tavaraliikennelupa tai oikeus suorittaa kuljetus kabotaasiliikenteenä.**

Jos kuljetuksen suorittajalla ei ole oikeutta suorittaa kuljetusta, ei kuljetussopimusta voi tehdä.

- kuljetuksen suorittaja on merkitty arvonlisävelvoitteen rekisteriin**

Kuljetussopimusta ei saa tehdä, ellei kuljetuksen suorittajaa ole merkitty arvonlisävelvoitteen rekisteriin, jos kuljetuksen suorittaja on siihen velvollinen kyseisestä myynnistä.

- kuljetuksen kokonaisuudessa ei ylity**

Kuljetuksen tilaajan on varmistettava, että kuljetuksen suorittajan ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän suurin sallittu kokonaisuudessa ei kuljetussopimuksen mukaisesti kuormattuna ylity.

- kuljetuksen suorittaja hoitaa työnantajavelvoitteensa**

Kuljetussopimusta ei saa tehdä, jos kuljetuksen tilaaja tietää tai hänen pitäisi tietää, ettei sopimuksen toinen osapuoli aio täyttää lakisääteisiä velvoitteitaan työnantajana.

Jos esimerkiksi kuljetuspalvelun hinta on niin alhainen, että sen perusteella voidaan päätellä, että kuljetusyritys ei kykene maksamaan työehtosopimuksen mukaisia palkkoja sekä asianmukaisia sosiaali- ja eläkemaksuja, sopimusta ei saa tehdä.

Työnantajavelvoitteet koskevat myös kabotaasikuljetuksia. Tilaajan vastuulla on niissä varmistaa omalta osaltaan se, että ulkomainen kuljetusliike maksaa Suomessa tehdystä työstä kuljettajalle yleissitovan työehtosopimuksen mukaista palkkaa. Ks. myös sivu 10.

Poikkeukset tilaajan selvitysvelvollisuudesta

Selvitysvelvollisuus ei koske kuljetusasiakasta, jos

- viimeisimmästä kuljetuksen suorittajaa koskevasta selvityksestä on alle kolme kuukautta
- tilaajan ja kuljetuksen suorittajan välillä on vakiintunut sopimussuhde, jolloin yksi selvitys kalenterivuodessa riittää
- kuljetushinta ilman arvonlisäveroa on alle 500 euroa kuljetuksista kolmen kuukauden ajalta
- Suomen sisäisten kuljetusten alihankintasopimuksen vastikkeen arvo ilman arvonlisäveroa on enintään 10 000 euroa
- sopimuspuoli on valtio, kunta, kuntayhtymä, Ahvenanmaan maakunta, Ahvenanmaan maakunnan kunta tai kuntayhtymä, seurakunta, seurakuntayhtymä, Kansaneläkelaitos tai Suomen Pankki

Reilu kuljetusasiakas kantaa vastuunsa kuljetuksen turvallisuudesta

Tieliikennelaki asettaa ajoneuvon kuormauksesta velvollisuuksia kuljetuksen osapuolille. Pääsääntöisesti vastuu kuorman sijoittamisesta, varmistamisesta ja kuljetuksen turvallisuudesta on kuljetuksen suorittajalla ja kuljettajalla, mutta laki asettaa velvoitteita myös kuljetusasiakkaalle ja tavarän lähettäjälle.

Reilu kuljetusasiakas ja ajoneuvon kuormaus

Tavarän lähettäjä ja kuljetuksen toimexiantaja vastaavat siitä, että

- kuormaajalla on kuljetettavista tavaröista käytettävissään riittävät ja oikeat tiedot ja
- kuljetuksen suorittajalle on annettu ilmoitus kuljetettavan kontin ja vaihtokorin painosta.

Tavarän lähettäjä tai kuljetuksen toimexiantaja on vastuussa myös kuormauksen **lainmukaisuudesta**, kuten kuorman varmistamisesta, jos

- se antaa kuljetettavaksi valmiiksi kuormatun ja varmistetun perävaunun,
- sen edustaja on antanut ohjeet kuorman sijoittamiseen ja kiinnittämiseen,
- se on antanut virheellistä tietoa kuorman sisällöstä tai
- se on tehnyt tai teettänyt kuormaukseen jälkeinpäin muutoksia.

Reilu kuljetusasiakas ja kuorman paino

Laki määrittelee sallitut enimmäismassat kalustotyypeittäin. Kalustokohtaisesta enimmäismassan ylityksestä on säädetty sanktiot, jotka riippuvat ylityksen määrästä. Massojen lainmukaisuudesta vastaavat pääsääntöisesti kuljetuksen suorittaja ja kuljettaja. Myös kuljetusasiakas on osaltaan vastuussa kuljetuksesta ja hänen on annettava kuljettavasta tavarasta oikeat ja riittävät tiedot.

Kuljetuksen tilaajan selvitysvelvollisuuteen kuuluu selvittää se, että kuljetuksen suorittajan ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän suurin sallittu kokonaisuudessa ei kuljetussopimuksen mukaisesti kuormattuna ylitä.

Vaikka ylikuormamaksu määrätään kuljetukseen käytetyn ajoneuvon haltijalle, tällä on oikeus periä maksu kokonaan tai osaksi kuljetustehtävän antajalta, jos tämän toimenpide on johtanut siihen, että ylikuormaa on kuljetettu.

Ylikuormamaksu määrätään kuljetustehtävän antajan maksettavaksi, jos ylikuorman synty-miseen on johtanut kuljetustehtävän antajan rahtikirjaan ilmoittama tai muutoin antama kuorman painoa tai tilavuutta koskeva virheellinen tieto.

Reilu kuljetusasiakas ja vaarallisten aineiden kuljetus

Kun kuljetetaan vaarallisia aineita (ADR), kuljetuksen osapuolten – myös pakkaajien, lähettäjiän ja vastaanottajiän – on pidettävä turvallisuussuunnitelmansa ajantasaisina ja noudatettava erityistä vastuullisuutta ja varovaisuutta. Kaikilla vaarallisia aineita käsittelevillä on oltava asiaankuuluva koulutus ja pätevyys tehtävänsä.

ADR-kuljetuksissa tavarän lähettäjiän vastuulla on varmistaa, että:

- vaarallista ainetta saa kuljettaa käytettävässä kuljetusmuodossa,
- vaarallinen aine on luokiteltu, pakattu hyväksytyyn pakkaukseen ja pakkaus merkitty sekä jätetty kuljetettavaksi säännösten ja määräysten mukaisesti,
- vaarallisen aineen nimi, luokitus ja muut vaadittavat tiedot tulevat oikein merkityiksi kuljetusasiakirjoihin ja
- tarvittavat kuljetusasiakirjat toimitetaan ennen kuljetusta kuljetuksen suorittajalle tai kuljettajalle.

Reilussa kuljetuksessa noudatetaan yleistä tilaajavastuulakia käytettäessä vuokratyövoimaa tai alihankintaa

Yleinen tilaajavastuulaki velvoittaa tilaajina yrityksiä ja julkisoikeudellisia yhteisöjä, jotka käyttävät vuokrattuja työntekijöitä tai alihankintasopimukseen perustuvaa työvoimaa. Yleisen tilaajavastuulain sisältämä tilaajan selvitysvelvollisuus koskee kuljetusten ostajia sellaisenaan ja sen laiminlyönti on sanktioitu.

Ennen kuin kuljetusasiakas tekee sopimuksen vuokratyöntekijöiden käytöstä tai alihankintana ostettavasta kuljetuksesta, tilaajan on pyydettävä sopimusosapuolelta:

- selvitys siitä, onko yritys merkitty ennakkoperintärekisteriin ja työnantajarekisteriin sekä arvonlisäverovelvollisten rekisteriin
- kaupparekisteriote tai kaupparekisteristä muutoin saadut kaupparekisteriotetta vastaavat tiedot
- selvitys siitä, ettei yrityksellä ole verovelkaa tai viranomaisen antama selvitys verovelan määrästä
- todistukset työntekijöiden eläkevakuutusten ottamisesta ja eläkevakuutusmaksujen suorittamisesta tai selvitys siitä, että eräänntyneitä eläkevakuutusmaksuja koskeva maksusopimus on tehty
- selvitys työhön sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehdoista
- selvitys työterveyshuollon järjestämisestä

Tiedot, todistukset ja selvitykset eivät saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

Tilaajalla on velvollisuus arvioida kuljetuspalvelun hintaa

Tilaajan on ennen sopimuksen solmimista arvioitava, aikooko sopimuskumppani huolehtia lakisääteisistä velvollisuuksistaan. Mikäli tilaaja on tiennyt tai voinut hinnan perusteella päätellä, että toisella osapuolella ei ole tarkoitus täyttää sopimuspuolena ja työnantajana lakisääteisiä maksuvelvoitteitaan, voidaan tilaajalle määrätä korotettu laiminlyöntimaksu.

Poikkeukset selvitysvelvollisuudesta

Kuljetusasiakkaalla ei ole selvitysvelvollisuutta, jos vuokratyövoiman työskentelyjakso on yhteensä enintään 10 työpäivää tai alihankintasopimuksen arvo ilman arvonlisäveroa on alle 9 000 euroa.

Kuljetusasiakkaalla ei ole uutta selvitysvelvollisuutta, jos se tekee alle vuoden sisällä ensimmäisestä sopimuksesta uutta sopimusta saman sopimuspuolen kanssa, ja täytti ensimmäisen sopimuksen kohdalla selvitysvelvollisuutensa – ellei ole syytä epäillä, että sopimuspuolen olosuhteissa on tapahtunut muutoksia, jotka edellyttävät tarkistamista.

Selvitysvelvollisuutta ei ole, mikäli on tilaamassa kuljetusta esimerkiksi julkisoikeudelliselta yhteisöltä tai julkiselta osakeyhtiöltä. Lisäksi tilaajan ja sopimuskumppanin aikaisempi vakiintunut sopimussuhde, sopimuskumppanin toiminnan vakiintuneisuus tai muu näihin rinnastettava syy voivat olla perusteena luottamukselle.

Valvova viranomainen:

Tilaajavastuulain valvonnasta vastaa Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue.

Reilu kabotaasikuljetus

Tavaraliikenteen kabotaasilla tarkoitetaan Suomen sisäistä kuljetusta toisessa EU- tai ETA-valtiossa rekisteröidyllä ajoneuvolla Suomeen päättyneen kansainvälisen kuljetuksen jälkeen. Näille ajoneuvoille sallitaan enintään kolme kabotaasikuljetusta seitsemän päivän sisällä, minkä jälkeen ajoneuvon on poistettava Suomesta. Kabotaasiliikennettä ei saa harjoittaa samalla ajoneuvolla samassa jäsenvaltiossa neljään päivään siitä, kun sen kyseisessä jäsenvaltiossa suorittama kabotaasimatka on päätynyt. Myös kabotaasikuljetuksissa kuljetusyrityksellä on oltava yhteisöluupa. Kabotaasioikeutta ei ole lainkaan esimerkiksi venäläisillä kuorma-autoilla.

Yleisen tilaajavastuulain edellyttämät selvitykset

Kuljetuksen tilaajan tulee hankkia tilaajavastuulain edellyttämät selvitykset myös ulkomaisesta kuljetusyrityksestä. Selvitykset tilataan yrityksen sijoittautumismaan lainsäädännön mukaisella rekisteriotteella tai vastaavalla todistuksella.

Kabotaasikuljetuksen tilaajan on saatava selvitys kaikkien käytettävien työntekijöiden sosiaaliturvan määräytymisestä ennen työn aloittamista.

Ilmoitus työntekijöiden lähettämisestä

Kuljetusyritys, jonka työntekijä suorittaa kabotaasikuljetuksen Suomessa, katsotaan lähettäväksi yritykseksi ja ko. työntekijä lähetetyksi työntekijäksi.

Kabotaasikuljetuksen tilaajan on annettava lähettävälle yritykselle tieto tekemässään sopimuksessa tai muulla tavoin siitä, että lähettävällä yrityksellä on velvollisuus tehdä ennen Suomessa suoritettavia kabotaasikuljetuksia ilmoitus työntekijän lähettämisestä. Jos lähettävä yritys ei ole sijoittautunut EU:n jäsenvaltioon, tilaajan on annettava sille lisäksi tieto velvollisuudesta asettaa Suomeen edustaja.

Reilussa kuljetussopimuksessa sovelletaan tiekuljetussopimuslakia

Tiekuljetussopimuslaki on pakottavaa lainsäädäntöä, jota sovelletaan tavaraliikenteeseen pääsääntöisesti, kun siitä maksetaan korvaus. Sitä sovelletaan sekä kotimaisiin että kansainvälisiin kuljetuksiin.

Määräys rahtikirjasta

Kotimaisessa tavaraliikenteessä kuljetus on vahvistettava rahtikirjalla, elleivät lähettäjä ja rahdinkuljettaja toisin sovi. Kansainvälisestä kuljetuksesta on aina tehtävä rahtikirja.

Rahdin lähettäjä vastaa:

- siitä, että rahdinkuljettajalla on käytössään ne asiakirjat ja tiedot, jotka tarvitaan tulli- ja muiden virallisten määräysten noudattamiseksi kuljetuksen aikana.
- kustannuksista ja vahingosta, jotka aiheutuvat rahdinkuljettajalle lähettäjän rahtikirjaan antaman tiedon tai ohjeen virheellisyydestä tai puutteellisuudesta.
- vahingosta, joka on aiheutunut asiakirjan tai tiedon puutteellisuudesta tai virheellisyydestä, ellei vahinko ole aiheutunut rahdinkuljettajan virheestä tai laiminlyönnistä.
 - **Huomio!** Rahdinkuljettaja ei ole velvollinen tutkimaan, ovatko asiakirjat ja ilmoitukset oikeita ja täydellisiä.
- siitä, että antaessaan kuljetettavaksi luonteeltaan vaarallista tavaraa, rahdinkuljettaja saa tarkan tiedon vaaran luonteesta ja tarpeellisista varotoimista.
 - **Huomio!** Jos rahdinkuljettaja ei ole tiennyt tavarana olevan luonteeltaan vaarallista, hän voi milloin ja missä tahansa purkaa tavarana, hävittää sen tai tehdä vaarattomaksi, joutumatta korvausvelvolliseksi.
- Lähettäjän on tällöin korvattava rahdinkuljettajalle aiheutuneet kustannukset ja vahinko.
- Vahingosta ja kustannuksista, jotka tavarana puutteellinen pakkaus aiheuttaa – ellei puutteellisuus ole ollut ulkoisesti havaittavissa tai rahdinkuljettajan tiedossa hänen ottaessaan tavarana kuljetettavakseen eikä hän ole tehnyt siitä varuamaa.

Rahdinkuljettaja vastaa:

- tavarana virheistä, jotka ovat syntyneet kuljetuksen aikana sekä kuljetuksen viivästyisestä aiheutuvasta vahingosta.
 - **Huomio!** Tiekuljetussopimuslaissa rahdinkuljettajan korvausvastuu on rajoitettu kotimaisessa kuljetuksessa 20 euroon tavarana kokonaispainosta puuttuvaa kiloa kohti. Kansainvälisessä kuljetuksessa korvaus ei saa ylittää 8,33 SDR tavarana kokonaispainosta puuttuvaa kiloa kohti.
- Osapuolet eivät voi sopia tätä korkeammasta korvausvastuusta.
- Jos rahdinkuljettaja on aiheuttanut vahingon tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta, hän ei voi vedota vastuurajoitukseen.

Reilu kuljetus käytännössä

”Kunta saa edullisen tarjouksen”

Kunta tekee kuljetusyrityksille tarjouspyynnön kolmesta 4-akselisesta maansiirtoautosta omien työmaidensa maansiirtoajoihin. Yksi kuljetusyrityksistä tarjoaa autoja ja kuljettajia kuljetustehtävään hintaan 30 euroa tunnilta.

Reiluna kuljetusasiakkaana kunta selvittää, että:

- kuljetuksen suorittajalla on liikennelupa
- kuljetuksen suorittaja on merkitty arvonlisäverollisten rekisteriin
- kuljetusten suorittaja aikoo täyttää lakisääteiset työnantajavelvoitteensa

Kun hinta on niin alhainen kuin esimerkiksi, tulisi epäilyjen työehtosopimuksen mukaisen palkan maksamisesta työntekijöille herätä. Jos kunta ottaa halvimman tarjouksen tekemättä edellä mainittuja selvityksiä, se rikkoo liikennepalvelulain säännöksiä.

Jos kuljetusyritys selvittää, että se käyttää alihankkijayritystä, jolla on liikennelupa, tulisi kunnan reiluna kuljetusasiakkaana vaatia vastaavat selvitykset myös alihankkijayrityksestä.

”Huolintaliike saa tarjouksen kabotaasikuljetuksesta”

Suomalainen huolintaliike saa puolalaiselta kuljetusliikkeeltä yhteydenoton, jonka mukaan sillä on ajoneuvoyhdistelmä vapaana Helsingissä viemään kappaletavaraa pohjoiseen edulliseen hintaan.

Reiluna kuljetusasiakkaana huolintaliikkeen täytyy varmistua siitä, että kuljetuksen suorittajalla on oikeus suorittaa kuljetus kabotaasina, eli että:

- kuljetuksen suorittaja on tullut maahan kansainvälisen kuorman kanssa
- kuljetuksen suorittaja ei ole ollut Suomessa yli 7 vuorokautta kansainvälisen kuorman purun jälkeen ja kuljetuksen suorittaja ei ole jo suorittanut täällä kolmea sisäistä kuljetusta.
- edellisestä Suomessa päättäneestä kabotaasikuljetuksesta on kulunut vähintään neljä päivää
- kuljetusyritys aikoo täyttää lakisääteiset työnantajavelvoitteensa – esimerkiksi maksaa kabotaasikuljetuksesta Suomen työehtosopimusjärjestelmän mukaisen palkan kuljettajalle.

Lisäksi huolintaliikkeen tulee tehdä kaikki tilaajavastuulain mukaiset selvitykset, jos kuljetuspalvelun **alihankintasopimuksen arvo ilman arvonlisäveroa on** vähintään 9 000 euroa, sekä huomioitava lähetettyjä työntekijöitä koskevat vaatimukset.

Reilun kuljetusasiakkaan tietolähteet

Liikennelupa-asiat – julkisesta viranomaisrekisteristä

- Traficomin liikenneluparekisteristä voi tarkistaa maksutta tieliikenteen liikenneluvat luvanhaltijan nimen, Y-tunnuksen tai lupanumeron perusteella. Palvelu kattaa tavara-, taksi- ja henkilöliikenteen yritykset Suomessa.
- Traficomin Oma asiointi -palveluun pääsee tunnistautumalla verkkopankkitunnuksilla, mobiilivarmenteella tai varmennekortilla.
- Palvelusta voi tarkistaa seuraavat asiat:
 - Luvanhaltijan tai palveluntarjoajan nimi
 - Lupanumero ja -laji
 - Luvan voimassaolon alku- ja loppupäivä
 - Luvanhaltijan liikenteestä vastaavan henkilön nimi
 - Ilmoituksenvaraisen tavaraliikenteen tai taksiliikenteen alkupäivä

Asiointipalveluun pääsee osoitteesta

<https://traficom.fi/fi/asioi-kanssamme/julkiset-liikennelupa-ja-ilmoitustiedot>

Puhelinpalvelu lupa-asioissa

- Jos sähköiseen asiointipalveluun ei pääse, voi liikennelupa- ja ilmoitustiedot tarkastaa puhelimitse, p. 029 534 5181 (mpm/pvm) ma–pe klo 8–16.15.

Verotiedot – ALV- ja ennakoperintärekisteristä

- YTJ-tietopalvelussa voi vahvan tunnistautumisen kautta tarkastaa yritysten ja yhteisöjen rekisteritietoja nimen tai y-tunnuksen perusteella: www.ytj.fi

Työnantajavelvoitteiden hoito – kuljetuksen suorittajalta

- Asiakas voi pyytää kuljetuksen suorittajalta selvitystä siitä, miten lakisääteiset velvollisuudet, kuten työehtosopimusten mukaisten palkkojen maksaminen, aiotaan suorittaa
- Selvitys on pyydettävä, jos asiakkaalla on syytä epäillä, ettei kuljetusyritys kykene täyttämään työnantajavelvoitteitaan esimerkiksi alhaisen hinnan perusteella
- Selvitys tulee pyytää myös kabotaasikuljetuksesta em. syistä

Kabotaasiliikenne – kuljetuksen suorittajalta

- Kansainvälisen kuljetuksen purkuhetki käy ilmi ajoneuvossa säilytettävästä paperisesta tai kuljettajan päätelaitteella olevasta sähköisestä CMR-rahtikirjasta
- Asiakkaan on tarkistettava kuljettajalta, että ulkomaisella kuorma-autolla on purettu Suomessa kansainvälinen kuljetus enintään seitsemän päivää sitten, ja sen jälkeen on suoritettu kabotaasina enintään kaksi sisäistä kuljetusta. Myös neljän päivän jäähdyttelyjakson täyttymisen voi varmistaa kuljettajalta.

Reilun kuljetuksen huoneentaulu

Kun kilpailutan kuljetuspalvelua, teen kuljetussopimuksen tai tilaan kuljetuksen, hoidan lain velvoitteet ja varmistan, että

- **kuljetusyrityksen lupa-asiat ovat kunnossa**
- **kuljetuksen suorittaja noudattaa työnantajavelvoitteita – myös kabotaasikuljetuksissa**
- **ajoneuvo on kuormattu lainmukaisesti**
- **kuljetuksia ei suoriteta ylikuormilla**
- **lähettäjän ja vastaanottajan velvollisuudet hoidetaan ADR-kuljetuksissa**
- **kuljetusyrityksellä on oikeus suorittaa kuljetus kabotaasina**

Lisäksi sitoudun reilun kuljetuksen periaatteisiin näin:

- **Neuvottelen kuljetussopimuksesta hyvässä kumppanuudessa kuljetuksen suorittajan kanssa ja käyn em. kysymyksiä avoimesti keskustellen läpi**
- **Koulutan kuljetuksia ostavan ja hallinnoivan henkilökunnan kuljetusten hankintaan liittyviin velvoitteisiin**
- **Kehitän kuljetustoimintaa yhteistyössä kuljetuksen suorittajan kanssa huomioiden myös ympäristövaikutukset**
- **Käyn avointa vuoropuhelua päästöjen vähentämiseen liittyvistä tavoitteista kuljetuksen suorittajan kanssa**
- **Hyödynnän Reilu kuljetus -opasta kuljetusten lainmukaisuuden arviointiin**
- **Nautin hyvästä kuljetuspalvelusta!**

Lähteet:

Laki liikenteen palveluista 320/2017

Tieliikennelaki 729/2018

Laki ylikuormamaksusta 51/1982

Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta 541/2023

Tiekuljetussopimuslaki 345/1979

Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä 1233/2006

Laki työntekijöiden lähettämisestä 447/2016

Valtioneuvoston asetus ilman liikennelupaa sallitusta ammattimaisesta tavarankuljetuksesta tiellä 274/2018

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1072/2009 maanteiden kansainvälisen tavaraliikenteen markkinoille pääsyä koskevista yhteisistä säännöistä, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009

Selaa säädöksiä: Finlex-palvelu ***finlex.fi***

Reilu kuljetus

Lisätietoa:

SKAL

Suomen
Kuljetus ja
Logistiikka

ALT

skal.fi/reilukuljetus
09 478 999
viestinta@skal.fi

tiedotus@alt.fi

ALT.FI

Sosiaalinen media:
@SKALry
#reilukuljetus

SKAL.FI

ISBN 978-952-7246-52-8